

ჩვენს უნივერსიტეტს ასპირანტთა კარგ მეცნიერ-მუშაკებზე და აღზრდა-კარგ ტრადიციებზე აქვს. ჩვენი გამოჩენილი მეცნიერები, ნაყოფიერი ხელმძღვანელობის შედეგად მრავალმა ასპირანტმა წარმატებით დიპლომის საყვარელი დისციპლინის სპეციალისტად და სხვა სამეცნიერო-კვლევით და პედაგოგიურ მუშაობას იწევა.

სურათში ორგანული ქიმიის კათედრის მოწინავე ასპირანტი თამარ გენცაძე ლაბორატორიაში მუშაობის დროს.

ფოტო ბ. ბაზუნინი

მკითხველის რეაქცია

ბალსტიკი თქმა არსებობს: ენა უკეთესა და ყველაფერს იტყვისო, მაგრამ უკეთესა სიტყვასა, განსაკუთრებით თქმა უნდა? ან დაუღალავადი ფინანსის კორიანტელს თუ ფიქტორს გროვას აუკლებლად ქილოდზე გადობენა პირებზე? ამანი მკითხველისთვის სურს კვლავ გაეყოფინა გარდაუდებულ ზოგადი „საქმიანობა“ ნაწარმების, ან, მაგალითად, ისტორიის ფაქტობრივ II კურსის ისტორიო-ლიტერატურულ კვლევის გახეივ „ისტორიის“ გამოქვეყნებული ა. ასლინივილის ნაყოფიერი:

რვა მარტი მოვიდა მშობა და სიცილით, ქაღალდი დიდიანდნ კებით, ქაღალდი ადრინდ იებით, ნივთი ნახუნდ კვდივით სახარბრე მივბა... და კიდევ ორი ადგილი იმავე „ლექსიდან“: „მუსიკის თითქმის სტევენია თავის გამოჩენა, ფიქრობს, მაგნი უკვე დაფრთხილი, ვიღაც ქალთან ხეწენით მოიბედა ენა — შე ჩავალ, შენ კი ამოიღო!“ ამას მოსდევს მრავალფეროვანი ერთი სტროფის და შემდეგ ასეთი იგივედელი პოეტური აღმზრდა: „ადრე ყველაფერს კაცები აკეთებენ...“ კომენტარები იმავე ხელმძღვანელს, როგორც ამ სტროფის დაწერის სერიოზულობაზე ლაპარაკი: „ქვემოთ“ უნდა რა, ნილბა, თუ იების თქმით, ნივთებმა — რაშია სიმე ვაგიოთა, დარბელები მოას იქით შერიბდა... ხეწენიან — ნეტა ჩვენც ქაღალდი ვიყოთ...“ ნეტად, როგორც ემსის ახალიმედიკონი „აინდისა“ ჩიტბა და დრბელები თა ვნა? საკითხავია, მოქმედით თუ არა მის დაჯერებულ მკითხველს, მაგნი, „ხოლოდა, თამარს, მუშებს, ღამარას, ოლიანს, ახას და ნინას და, ლილის და, სუკველას (სიტყვა-სიტყვით მოგვყავს ბოლო სტროფის) მთლიან მიმდებელი ა. ასლინივილის ეს „მარგალიტი“?

ნულთ, ისტორიის ფაქტობრივ სიღრმეშიდან არავინ წაიკითხა „მკითხველის“ ეს ნიმუში? განა უკეთეს მთავარი უნდა იყოს ფილოლოგიის ფაქტობრივ სიღრმეში უნდა იყოს სტრუქტურული სტრუქტურები? კი ხომ ვთქვით, რომ სხვათაგან წყაღად, შენ არც ვერხედი და არც მიმდებ, შენ მხოლოდ გვიყავ რადაცა წყაღად მე, ქაღალდს გამახსენდა დღეი ნივთები... და მერე მარცხსავთან წავიდე და უკვე მიმდებრე ადრე დავიჭიბე. ალბათ ვაგვიარა რუხი ან შავი და დაეკარგე მთელი კაცებში... და შენში არის რაღაც ველური ისეთი დღე, რომ მომიხდება ზღვრიან მივდებ და შიშველ ტანზე დაეიხატა მუწავი ზეგნები...“

ახლა ისევ ფილოლოგთა ლიტერატურული ფორცული „არაგვი“ ნახეთ: „მოკლად, ცოლად, გულმეზარად სისინებდა გაანზღებულ ქარს. ამტვრედა ტრეტებს... ატვრედა უწიერ ფოთლებს. შეც უწიერ ვიავი...“ ფორცული... მარტო ფოთლები ბევრი იყვნენ (!) მე კი ერთი...“ ეს სტუდენტ მიღადა ცომაძის პოეტური „ესეისი“ ერთი ადგილი გასდეთ. რა არისა ხართ, მკითხველო? „შეძლებდა მე ვერ გავტედი ამ ახალ გზისა პოეტებს. თუ ეს ასეა, მაშინ მიღებს მოიხილო, მაგრამ ერთი თხოვნა: მაქვს მაინც ზოგჯერ სიტყვად დაწერო, რომ ჩვენთვის, სტუდენტებისთვის, გასაგებია იყოს, ან სწორი-ში შენიშნა მანაც გვეთქვას: „რის სახისაა? სანაპიროზე მიბოძრულ ნაქვედ ყველა,“ „შეშველ ტანზე დახატულ მუწავი ზეგნები“ და სხვა ასეთები... გლოვანი გოგონები, თუ რაღაც ველური ისეთი დღე, რომ მომიხდება ზღვრიან მივდებ და შიშველ ტანზე დაეიხატა მუწავი ზეგნები...“

გლოვანი გოგონები, თუ რაღაც ველური ისეთი დღე, რომ მომიხდება ზღვრიან მივდებ და შიშველ ტანზე დაეიხატა მუწავი ზეგნები...“

დღეაქედან კოლიტეკონომიკაზე

სიმწიფის ატენტატის მიღება მთელი... — შენი იმედ გავქვს, გვიერ მომავალში უნდა გვასახელი — სიყვარული ჩამოაოთავი ხელი სკოლის დირექტორმა შეთევან ჩიქვამ.

გვიე შინისავე შიამბაჯებს და ფიქრობს... — თერაპეტი წელი კონსტრუქციული გაიბრუნეს წარსული დღეების სურათებმა. ტელეფონის მკვეთრად შეზღუდვით დარი მერცხლების ფიქრტულმა გამოაოთავი.

— რომ იყოდეთ, მერცხლები, რა მალე მოვიტინათ მკ პატარა ფრთებით მეთერთმეტე გახაფულს... უკან დატრია ბავშვობა, შერდული და ლატობანა, სკოლა და პიროვნის სასილუ... ნაცვლად წასახუნებო ქალადი წიროლი დაეცა მისი ნიშნა. დღედაც იგი ყოველთვის თან გაყვებო და რაღაც ახალს, რაღაც განსაკუთრებულს ვაგუბებს.

— ცდილობს უფრო ერთი ნივთები იარსა, თითქმის სხვისი ხმით ესაუბროს მხოლოდ მუხარბელ ქალს. მიხეცო ქალი თი ისევ ისეთივეა, ისევ გვიყავს კისების და ვაუთის მოსატყავად ავბავნის.

— უნივერსიტეტში ციკვის წიუ ალბადობა, მკვეთრად... — განათა... — გიყვარა? — ერთ დროს, უფრო სწორად, კვილიმდი მეცხვარე... არ უთქვამს გივის, რომ სკოლაში და პიროვნის სასახლეში ნიქერ მოცუკვამდ ითვლებოდა, რომ მოსყვლეთა თეთრმეშქმედი მისი დაფაოთებამი აქტიური მისიოლოგისათვის უმარბავი სკოლა აქვს მიღებული, და I რესპუბლიკის ფესტივალის ლურჯა და VI მსოფლიო ფესტივალის მომხსენებელი.

— დადს ატენტატები დაფორცებს! — დღე და გაუფიქრა. მანა ფიქრობდა მთავრობა და მდებარე ხალხმა მისი ხელი იგი ყოველთვის ასეთი იყო. არც გაეკვირვებია იყოს. მამის გული უფრო ღრმად ატვრებდა. მანა იშვიათად მოგვეცოდა. მანა იშვიათად იტვრებ სიხარულის ციქლებით. ახლა დღე მკვეთრად, ანა შენ იცო, შენა... — სასტუმო დაბაბაში კონცერტი... — გამოიტა, ცერებრში შემოხაზა წიუ, ცენტრში ვეფხისებრი ნახტომი ვაგეთა, სწრა...

და მანაც უფროდ ტანის ერთი სურათილი ბოქო. ხშირი შავი წარბები აქვს და მკვირ...

ცხლი, ანთებული თვალები. თითქმის ყოველთვის საღვდ ეტყებოდა, საკმინად სახით გარბის და გამობრის. სხვა დროსაც ჩაუვლია უნივერსიტეტის წინ. შენატოდა მისი ფართო კარებიდან სიცილ-კისკისით გამოსულ ვიხებსა და გავიზრებს.

მისაღებ გამოცდებზე ვევა საგანი წარმატებით ჩაბარა და, აი, უკვე კინოთეატრი ფაქტობრივ I კურსის სტუდენტი.

— ნიუ თითქმის ჩაიძლია, ჩაეკარა იგი უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ცხოვრებაში, თითქმის გაუჩინარა ამ ბუშბუბია ტარის კარგ პუბლიკა. მაგრამ მინდობდა და სხვისი ნივერტულმა მალე გამოჩაი იგი.

— მოტეხა ბიუს გავიზრებული თვალები ლიტერატურისათვის მიუჩინებელი არასახსლოებით ვასუხობს. სავალიყოფი ფრეცილი პირველი ხეობანი ჩნდება.

— გაიარა შიშარბავი სიხარულის პირველად დღეებში, პირველმა წელში... ეკონომიური ფაქტობრივი სტუდენტის საპრობლეის ერთი პირველსული ფრაიდი-სანიუ შეეწა.

— უნივერსიტეტში ციკვის წიუ ალბადობა, მკვეთრად... — განათა... — გიყვარა? — ერთ დროს, უფრო სწორად, კვილიმდი მეცხვარე... არ უთქვამს გივის, რომ სკოლაში და პიროვნის სასახლეში ნიქერ მოცუკვამდ ითვლებოდა, რომ მოსყვლეთა თეთრმეშქმედი მისი დაფაოთებამი აქტიური მისიოლოგისათვის უმარბავი სკოლა აქვს მიღებული, და I რესპუბლიკის ფესტივალის ლურჯა და VI მსოფლიო ფესტივალის მომხსენებელი.

— დადს ატენტატები დაფორცებს! — დღე და გაუფიქრა. მანა ფიქრობდა მთავრობა და მდებარე ხალხმა მისი ხელი იგი ყოველთვის ასეთი იყო. არც გაეკვირვებია იყოს. მამის გული უფრო ღრმად ატვრებდა. მანა იშვიათად მოგვეცოდა. მანა იშვიათად იტვრებ სიხარულის ციქლებით. ახლა დღე მკვეთრად, ანა შენ იცო, შენა... — სასტუმო დაბაბაში კონცერტი... — გამოიტა, ცერებრში შემოხაზა წიუ, ცენტრში ვეფხისებრი ნახტომი ვაგეთა, სწრა...

და მანაც უფროდ ტანის ერთი სურათილი ბოქო. ხშირი შავი წარბები აქვს და მკვირ...

ფელ შემობრიადა და ჩამუხლა. — ყოჩაღ გვიცა! — რა კარგი ციკვა ცილითა ჩვენა კურს-ბიუროს მდევანს! — ციკვა კარგი იცის და სწავლაც!..

სამკითხველო დარბაზში ყოველთვის ერთსა და იმავე ადგილზე ნახავთ. აქ იგი ყველაზე ადრე შედის და მხოლოდ მაშინ გამოდის, როცა დარბაზის გამგე კითხვები გართულს შეუძნელოდ მთავრობა დება მხარზე ხელს მიადებს და გტყვის: — გვიყავა შეილო, დაიხვეწე! — სტუდენტის მკვეთრად მთავრობისათვის მთავარი თვალი გაყოლებს და გულში იბარბებს: — ნეტო, შენ დედასო.

— მთელი სასწავლო წლის მანძილზე არასახსლოებით მიხეობს მისიოლოგისათვის არ გაუტყვინია.

— დღეს სამეცნიერო წრის სხდომებზე მოხსენება უნდა წაიკითხოს, ხელო რეგულირება, ზედაც კომპიუტერის სხდომისა და დეკლის გაუფიქრებელი რეკონსტრუქციების შემოხიბს მისაბეს საკითხი უნდა გოგინარა, მანა ლექციების შეხვედრე ჩამოიხვედ სტუდენტებს დატუბებს და ლექციურად სენარის მომხმადებენ.

— ასე შეიკრებოდა ყოველთვის. — მთელი კაყოფილი და მადლოვან მისი. — ამიტომაც არავის გაეკვირვებია, როცა მესამე კურსზე გვიცამ სახუდისათვის მიღებული სტუდენტის სახეობის სტუდენტისა დაფიქრებდა.

— რა ღირსი ვიყავი, თხარა სოსო მუხარბის, მისი სურბის მუგობრის, როცა იგი გვიყვარდა. — მთლიანად თეთრად დაიპოტეხა. ეს გილოლი მისი მკვირ შრომის დაფაოტებრე შეფაფხედი ჩიხინია და... — რა ღირსი ვიყავი, თხარა სოსო მუხარბის, მისი სურბის მუგობრის, როცა იგი გვიყვარდა. — მთლიანად თეთრად დაიპოტეხა. ეს გილოლი მისი მკვირ შრომის დაფაოტებრე შეფაფხედი ჩიხინია და... — რა ღირსი ვიყავი, თხარა სოსო მუხარბის, მისი სურბის მუგობრის, როცა იგი გვიყვარდა. — მთლიანად თეთრად დაიპოტეხა. ეს გილოლი მისი მკვირ შრომის დაფაოტებრე შეფაფხედი ჩიხინია და...

— რა ღირსი ვიყავი, თხარა სოსო მუხარბის, მისი სურბის მუგობრის, როცა იგი გვიყვარდა. — მთლიანად თეთრად დაიპოტეხა. ეს გილოლი მისი მკვირ შრომის დაფაოტებრე შეფაფხედი ჩიხინია და...

ლები სუვერენის სამეცნიერო ნაშრომისათვის. უნივერსიტეტის თეთრ-მოკვდებოთი კოლექციის გასრულები რიგში. — და როცა ეს სტროფები იწერება — გეოლოგიური ფაქტობრივი I კურსის სტუდენტის, ლენინის სახეობის სტუდენტისა და გვიცამ გვიცამ, როცა დარბაზის გამგე კითხვები გართულს შეუძნელოდ მთავრობა დება მხარზე ხელს მიადებს და გტყვის: — გვიყავა შეილო, დაიხვეწე! — სტუდენტის მკვეთრად მთავრობისათვის მთავარი თვალი გაყოლებს და გულში იბარბებს: — ნეტო, შენ დედასო.

— მთელი სასწავლო წლის მანძილზე არასახსლოებით მიხეობს მისიოლოგისათვის არ გაუტყვინია.

— დღეს სამეცნიერო წრის სხდომებზე მოხსენება უნდა წაიკითხოს, ხელო რეგულირება, ზედაც კომპიუტერის სხდომისა და დეკლის გაუფიქრებელი რეკონსტრუქციების შემოხიბს მისაბეს საკითხი უნდა გოგინარა, მანა ლექციების შეხვედრე ჩამოიხვედ სტუდენტებს დატუბებს და ლექციურად სენარის მომხმადებენ.

— ასე შეიკრებოდა ყოველთვის. — მთელი კაყოფილი და მადლოვან მისი. — ამიტომაც არავის გაეკვირვებია, როცა მესამე კურსზე გვიცამ სახუდისათვის მიღებული სტუდენტის სახეობის სტუდენტისა დაფიქრებდა.

— რა ღირსი ვიყავი, თხარა სოსო მუხარბის, მისი სურბის მუგობრის, როცა იგი გვიყვარდა. — მთლიანად თეთრად დაიპოტეხა. ეს გილოლი მისი მკვირ შრომის დაფაოტებრე შეფაფხედი ჩიხინია და...

ლები სუვერენის სამეცნიერო ნაშრომისათვის. უნივერსიტეტის თეთრ-მოკვდებოთი კოლექციის გასრულები რიგში. — და როცა ეს სტროფები იწერება — გეოლოგიური ფაქტობრივი I კურსის სტუდენტის, ლენინის სახეობის სტუდენტისა და გვიცამ გვიცამ, როცა დარბაზის გამგე კითხვები გართულს შეუძნელოდ მთავრობა დება მხარზე ხელს მიადებს და გტყვის: — გვიყავა შეილო, დაიხვეწე! — სტუდენტის მკვეთრად მთავრობისათვის მთავარი თვალი გაყოლებს და გულში იბარბებს: — ნეტო, შენ დედასო.

— მთელი სასწავლო წლის მანძილზე არასახსლოებით მიხეობს მისიოლოგისათვის არ გაუტყვინია.

— დღეს სამეცნიერო წრის სხდომებზე მოხსენება უნდა წაიკითხოს, ხელო რეგულირება, ზედაც კომპიუტერის სხდომისა და დეკლის გაუფიქრებელი რეკონსტრუქციების შემოხიბს მისაბეს საკითხი უნდა გოგინარა, მანა ლექციების შეხვედრე ჩამოიხვედ სტუდენტებს დატუბებს და ლექციურად სენარის მომხმადებენ.

— ასე შეიკრებოდა ყოველთვის. — მთელი კაყოფილი და მადლოვან მისი. — ამიტომაც არავის გაეკვირვებია, როცა მესამე კურსზე გვიცამ სახუდისათვის მიღებული სტუდენტის სახეობის სტუდენტისა დაფიქრებდა.

— რა ღირსი ვიყავი, თხარა სოსო მუხარბის, მისი სურბის მუგობრის, როცა იგი გვიყვარდა. — მთლიანად თეთრად დაიპოტეხა. ეს გილოლი მისი მკვირ შრომის დაფაოტებრე შეფაფხედი ჩიხინია და...

გლოვანი გოგონები, თუ რაღაც ველური ისეთი დღე, რომ მომიხდება ზღვრიან მივდებ და შიშველ ტანზე დაეიხატა მუწავი ზეგნები...“

შურსლები წარსულიდან

საბჭოთა საპარტიოლოს 40 წლისთავის შემსახველად

იღვა 1918 წლის შემდგომმა. უნივერსიტეტის პირველი კურსის სტუდენტი გვიცამ ვარლამ ლევიან მიიყვანა უნივერსიტეტის სტუდენტთა ახლომყოფლობის კომუნისტური უკრების კრებაზე, რომელიც მის ბიწვე ტარდებოდა. ვარლამი (მინიურულად ჯარბა) ჩემი მძელი მეგობარი იყო ჯერ კიდევ მუთათისის გიმნაზიიდან. იმ დილიდან გავხდი უკრების აქტიური წევრი. ჩემნი ორგანიზაციის წევრები იყვნენ: ვარლამ ლევიან, ვლადიმერ გეგეშიძე, სპირიდონ კიკიციანი, თეოდორე კიკიციანი, პეტრე ზარბაძე, ვარლამ მდინარაძე, ვანო კვანტალიანი, აკაკი ურუშაძე, აკაკი თათაროვილი, თავართქილაძე (სახელი არ მახსოვს) და სხვე-

ბი. ორგანიზაციის ხელმძღვანელი იყო გრიშა მახარაძე. მარქსისტ-ლენინიზმის თეორიულ საკითხებზე სემინარებს გეტარებდა ცნობილი ბოლშევიკი ილქსანდრე ერეკლიანი. უკრებში ყველას თავისი სამუშაო ჰქონდა მინდობილი. მინანი კი ერთი იყო — გაგზავნა ბოლშევიკური ავიაკონსპირაციისა და სწავლობა იგიდან მოგვეზიდა მუშებში, გარის ნაწილებიდან კი — გარისაკები. მე მიმავრებული ყოველი ერთ-ერთ სახმედრო ნაწილზე.

წმირად უკრები გვაფაფხუდა პროკლამაციებისა და ბოლშევიკური ლიტერატურის გავრცელებას.

1919 წელი. მენშევიკების მიერ საპარტიოლოს დაშორების გამოცხადების წლისთავის წინა დღეა. უკრების წევრების მიერ ერთ-ერთი ვარლამი პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში.

შე. მე და ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში.

1919 წელი. მენშევიკების მიერ საპარტიოლოს დაშორების გამოცხადების წლისთავის წინა დღეა. უკრების წევრების მიერ ერთ-ერთი ვარლამი პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში.

1919 წელი. მენშევიკების მიერ საპარტიოლოს დაშორების გამოცხადების წლისთავის წინა დღეა. უკრების წევრების მიერ ერთ-ერთი ვარლამი პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში.

საოლკო კომიტეტის არალეგალური მუშაობისა და მარქსისტული ლიტერატურის გავრცელების პუბლიკა იყო კარუსელის ქუჩა № 1-ში. აქ, 1919 წლის სექტემბერში, ბოლშევიკმა კომისიტი ბოგერამ დადგინდა პროკლამაციები ქუთათსში გასავრცელებლად. ამასთან, უხდა გაცემობულ ადვოკატობრივ პარტიულ მუშაობას. ქუთათსში ჩასვლისთანავე დავეუკუმიბრდი მისა ცხანკაბას, რომელიც სამხედრო მოსახლეობაში იწევა (აქ იგი გადმოყვანილი იყო ციხიდან). მინამ მითხრა, ვინ უნდა მენახებოდა და თან მომცა რამდენიმე რჩევა-დარიგება: ამის შემდეგ მოგმეზნე მიმა ბაზნტაძე და წითელ ხილთან საპროკლამაციო მუშაობაში მონაზნე (სახელი აარი მახსოვს), რომელთაც გადავეცემა პროკლამაციებიანი ბურჯანი.

1919 წელი. მენშევიკების მიერ საპარტიოლოს დაშორების გამოცხადების წლისთავის წინა დღეა. უკრების წევრების მიერ ერთ-ერთი ვარლამი პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში.

1919 წელი. მენშევიკების მიერ საპარტიოლოს დაშორების გამოცხადების წლისთავის წინა დღეა. უკრების წევრების მიერ ერთ-ერთი ვარლამი პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში. მე კი ერთ მუშას, გეგეშიძეს ვარლამ გეგეშიძეს და მენშევიკების პროკლამაციები გავრცელებინა თბილისის ქუჩებში.

ბიტლიდან რომ გამოვედი, გვიცამ, რომ მინახთან წოლილა სპირიდონ კიკიციანი-ლიუც, მაგრამ კიკიციანი-ლიუცში მეორედ შესვლა გვიღრ მოვახერხე.

თბილისში ჩამოსვლისთანავე დამამატებრეს და ჩამსვეს მეტეხის ციხეში, საღვდ ამ დროს დაბატმრებული იყვნენ ფილიანე მახარაძე, სეროიყა ქეთარაძე, ილიკო მეგელიაძე (ქორილი); კამო და სხვები. გუჩხერიათ ჩემი მინა და ვერაფერი უნახავთ — ჩემს უფროსს მამს გავაფლავე მეტეხიდან ქალადემი და არა-სიღვალური ლიტერატურა. ციხიდან გათავისუფლების შემდეგ საოლკო კომიტეტის მდივნამ მარია ივანოვილა მეტეხიდან დაგვამოგვარა 1920 წ. შემოდგომას ჩინადღებდა მომცა გათავისუფლები ბაქოში და იქ გამგებრე-ლებინა პარტიული მუშაობა, რაც შეეასრულე კოდეც.

ვლადიმერ ლიბაძე, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი.

